

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. De natura & proprietatibus scientiæ conditionatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

ur. Denique futura sub conditione à viris prudentibus cognoscuntur saltem coniecturaliter; nemo enim consultat de medijs ad finem, quin ratiocinetur, circa id quod est futurum conditionatè, posito quod, eligat hoc vel hoc medium; ergo huiusmodi futurum est cognoscibile; à Deo autem (vt dixi) coniecturaliter cognosci non potest ergo cognoscitur euidenter. Et sanè quidquid habet rationem entis habet rationem veri, sed futura conditionata tam realiter habent rationem entis quam possibilia, vel absolute futura, ergo tam sunt vera, & intelligibilia.

Secunda
ratio ex
infallibili-
tate pro-
videntia.

Secunda ratio, ducitur ex perfectione infinita providentia: quotiescunque Deus intendit aliquem finem, & preparat voluntati liberæ aliquod medium, debet scire qualem effectum habiturum sit tale medium, si detur; alioqui falli poterit providentia decernendo finem, sed illud non potest scire, si non cognoscat futurum conditionatum, ergo illud cognoscit. Probat minor, quia cognoscere quid futurum sit medium si existat, est cognoscere aliquid futurum sub conditione, sed Deus, cognoscit quid futurum sit medium, si detur, siue illud determinet voluntatem, siue non, quia semper illud est futurum sub conditione ergo non potest negari quin cognoscat Deus futurum sub conditione. Deinde (vt dixi) nullum est agens propter finem quod non habeat pro regula cognitionem futuri sub conditione, alioqui non posset prudenter eligere media, ergo cum Dei providentia perfectissimo modo agat propter finem, habebit pro regula perfectissimam cognitionem futuri sub conditione. Denique quod caput est, impossibile est Deum efficaciter prædestinare, ac vocare aliquem, si vel eius libertatem non violat, vel non cognoscat, quid voluntas factura sit, si vocetur, sed Deus prædestinando & vocando non tollit indifferentiam voluntatis, vt probarem si vacaret, ergo cognoscit quid voluntas factura sit si eo, vel eo modo vocetur.

Obiectio
Thomista-
rum.

Obijciunt aduersarij, propositiones conditionatas, non esse veras nisi sint necessariae, quod probant, quia veritas propositionis conditionatae consistit in bonitate consequentia, sed consequentia nunquam esse potest vera, quin sit necessaria, alioqui posset aliquando esse verum antecedens, & falsum consequens quod est impossibile.

Respon. propositiones conditionales, quæ habent necessariam connexionem cum antecedente, ita esse veras, vt sint necessariae, & veræ consequentia: alias autem propositiones in quibus conditio, non est connexa nisi contingenter cum euentu, nullo modo esse necessariae, & illatias quia earum veritas (vt dixi) non pendet à bonitate consequentia, sed ab euentu consequentis, quia enunciatiua sūt tantum, non illatiua. Imò si essent consequentia, non essent tamen necessariae, quia licet consequentia formalis semper sit necessaria, consequentia tamen materiales non sunt necessariae, nisi quando antecedens est necessarium. Istæ propositiones conditionales ad summum sunt consequentia materiales, quibus potest subesse falsum, vt rectè obseruat Moncaus d. 3. c. 16. Herice d. 7. c. 10. n. 59.

Tertia ra-
tio.

Denique vt optime vrget Luisius Legionensis dari scientiam in Deo eorum quæ sub conditione sunt futura, ita infirmum est mentibus hominum, vt si rusticum quemque interroges, quid futurum de te fuisset si natus esses inter Turcas, respondeat statim Deus nouit, quia nimirum summa illa perfectio est nullam admixtam habens imperfectionem, & est possibilis, ergo in Deo summe perfecto nullà ratione negari potest.

Multa opponuntur ab aduersarijs in contrarium, quæ omnia video peti partim ex malè intellecta na-

Tom. I.

tura, & proprietatibus huius scientia, partim ex illius obiecto, quæ paucis exponi possunt.

SECTIO II.

De natura & proprietatibus huius scientia conditionata.

Tria ergo potissimum sunt in hac scientia quam admisimus aduersarijs difficilia ex parte quidditatis. Primum est, quod sit media inter scientiam visionis & scientiam possibilem. Secundum, quod antecedit decretum Dei sine quo implicat vt aliquid habeat rationem futuri. Tertium, est eius vsus in actibus diuinæ providentia.

S. I.

Utrum scientia conditionata media sit inter scientiam simplicem, & scientiam visionis, & sit ab illis distincta.

Ratio dubitandi est primò, quia omnis distinctio inter scientias Dei petitur à diuersitate obiectorum, sed nullum est obiectum assignabile quod non pertineat ad scientiam necessariam, aut liberam, vel certè ad scientiam simplicem, aut visionis; nam omne cognoscibile, vel est necessarium, vel contingens: si primum pertinet ad scientiam necessariam, si secundum pertinet ad scientiam visionis. Deinde vel erit, vel non erit, si erit, pertinet ad scientiam visionis, si non erit, pertinet ad scientiam simplicem. Deinde futurum conditionatum, est ens purè possibile cum antecedit decretum Dei, neque vllum est possibile quod non sit futurum si Deus velit illud creare, ergo scientia simplex non differt à scientia media.

Triplex
difficul-
tas.

Confirmatur quia, si admittitur in Deo scientia distincta pro futuris conditionatis admittenda similiter erit scientia distincta pro præteritis, & præsentibus conditionatis, quod nemo dixerit.

Secundò, inter contradictoria nihil est medium, scientia libera, & necessaria oppositionem dicunt contradictoria, quia necessarium opponitur libero: similiter ens actu, & ens in potentia, opponuntur contradictoriè, primum cognoscitur per scientiam visionis, secundum per simplicem. Denique sequens decretum, & antecedens decretum nihil possunt habere medium, ergo neque scientia simplex cuius obiectum est prius decreto, & scientia visionis, cuius obiectum non est prius decreto.

Tertiò, hæc scientia constat antecedente & consequente, quia veritas propositionis conditionatae consistit in sola consequentione consequentis ab antecedente, nam etiam si antecedens & consequens seorsum sint vera, si tamen vnum non sequatur ex alio falsa est propositio, si musca volat, turca saltat, ergo illa scientia esse non potest in Deo cuius nulla scientia constare potest antecedente & consequente. Præterea scientia hæc simplex non est cum contineat multitudinem conceptuum, connexionem vnus cum alio, & illationem. Denique si est in Deo hæc scientia, est præscientia, sed negat expressè Augustinus futura hæc præsciri v. g. de prædestinat. Sanctorum cap. 14. dicit præsciri à Deo quod erat futurum, non autem quod non erat futurum.

Dico primò, scientia conditionata nullo modo esse potest media inter scientiam naturalem, & liberam, propriè ac strictè sumptas, ita omnes ad vnum scientia conditionatae assertores.

Non est
media in-
ter scien-
tiam natu-
ralem &
liberam.

Ratio perspicua est, quia necessarium, & liberum opponuntur contradictoriè, ergo scientia, quæ circa illa versantur nihil habent medium, estque perspicuè contra Arrubalem, quod scientia conditionata reuo-

Naturatur.

catur ad scientiam liberam non autem ad necessariam, quia futura conditionata cum pendeant à decreto Dei, aut etiam à voluntate libera, sunt aliquid purè contingens, atque ita non pertinent ad scientiam necessariam, si tamen scientia necessaria minus propriè sumatur, pro ea quæ antecedit decretum, & libera, pro ea quæ posterior est decreto, non est dubium quin scientia conditionata, media dici possit inter scientiam naturalem, & liberam sumptas in ea significatione minus propria, quia hæc scientia ut dicitur statim neque antecedit, neque sequitur decretum, sed includit illud concomitanter tanquam vnam e conditionibus.

Assertio
bipartita.

Dico secundò, scientia conditionata non est media inter scientiam simplicem, & scientiam visionis, si illa sumantur latè ac adequatè, si autem sumantur strictè ac propriè, media est inter illas, & est species scientiæ ab illis distincta. Ita constanter asserunt omnes, qui scientiam mediam Deo attribuunt, tametsi eorum aliqui, ut Molina, Suares, Valques existiment absolute scientiam hanc non dici mediam, quòd sit nova species scientiæ, quia eam pronunciant pertinere ad scientiam visionis, vel ad scientiam simplicem. Vnde ut vides sola hic est lis de nomine, de quo parum laboramus, hoc vnum contententes quod Deus cognoscat futura sub conditione.

Præparatio
probatio.

Ratio ergo primæ partis est, quia scientia simplex sumpta latè & adequatè illa dicitur, quæ versatur circa illud omne possibile, quod nunquam habebit existentiam: & scientia visionis illa, quæ versatur circa illud omne, quod habebit existentiam. Inter illa duo patet quod nullum est medium, ergo inter istas scientias eo modo latè sumptas, & adequatè, patet quod nulla est scientia media. Sic enim scientia conditionata quatenus versatur circa ea futura conditionata, quæ nunquam habebunt existentiam, pertinet ad scientiam simplicem, quatenus autem versatur circa ea futura, quorum conditio ponetur, & habebunt existentiam, pertinet ad scientiam visionis.

Probatio
secundæ
partis.

Ratio secundæ partis est, quia scientia simplex sumpta strictè, & propriè, illa dicitur, quæ versatur circa id, quod est purè possibile abstrahendo ab omni prorsus futuritione: scientia verò visionis illa quæ cognoscit existentia realiter in aliqua differentia temporis; inter illa duo manifestum est medium esse possibile, quod est futurum si ponatur aliqua conditio, nam illud nec est purè possibile, nec est absolute futurum, ergo inter illas scientias propriè ac strictè sumptas scientia conditionata, media est, eo quod cum neutra omnino convenit, & de utraque participat aliquid, sicut medij colores dicuntur qui participant colores extremos, etiam si ab illis verè distinguantur: sic enim scientia conditionata convenit cum scientia simplici, quòd versetur circa illa, quæ nunquam erunt actu; cum scientia verò visionis, quòd versatur circa ea quæ non sunt purè possible, ergo ista scientia optimè dici potest media, quam tamen (ut dixi) Molina, Bellarminus, Lessius, Arrubal malunt reuocare ad scientiam simplicem, quatenus illa cognoscit omne quod actu non existit. Suares autem reuocat eam ad scientiam visionis, quatenus significat scientiam eorum omnium quæ non sunt purè possible, ubi vides litem esse solum de vocibus.

Ad primam satis patet quomodo inter obiecta scientiæ simplicis, & scientiæ visionis detur medium. Ad id autem quod addebatur nullum esse possibile quod non sit futurum, si Deus velit illud creare, distinguo, si Deus absolute velit illud creare, concedo, si Deus velit illud creare accommodando se voluntati, nego quodlibet possibile esse futurum, ut satis constat ex dictis. Ad Confirm. Resp. quòd sicut ea-

dem scientia visionis cognoscit præteritum, præsens, & futurum, quia scientia visionis dicitur illa, quæ cognoscit obiectum actu existens, in aliqua differentia temporis, sic scientia conditionata cognoscit præteritum, præsens, & futurum sub conditione, neque propterea est multiplex, quia semper cognoscit obiectum existens sub conditione.

Ad secundam, nego scientiam conditionatam esse mediam inter contradictoria: scientia libera, & necessaria opponuntur contradictoriè, sed scientia conditionata, ut dixi inter illas non est media. Ens actu, & ens in potentia opponuntur contradictoriè, scientia visionis sumpta latè ac adequatè cognoscit ens actu, & scientia simplex cognoscit ens in potentia, si latè & adequatè sumatur, quo modo scientia conditionata inter illas media non est. Si autem scientia simplex & scientia visionis strictè ac propriè sumantur, prima cognoscit ens purè possibile, altera cognoscit ens absolute actu futurum, patet autem quòd inter ens pure possibile & absolute futurum, medium est futurum sub conditione, quod nec est purè possibile, neque absolute futurum, ergo inter scientias illas strictè sumptas, media est scientia conditionata.

Ad tertiam Resp. cognitionem quam Deus habet de futuris conditionatis esse omnino simplicem, quia quamvis obiectum eius sit complexum, & constet antecedente ac consequente, ipsa tamen in se, simplicissima est. Quis enim negat, cognosci à nobis discursus nostros per cognitionem simplicem formaliter, obiectivè autem compositam, quod idem assero de scientia media. Denique fateor aliquando hanc scientiam minus propriè vocari præscientiam, quia est scientia rei futuræ sub aliqua conditione, & intuitionem, quia est cognitio rei ut esset in se, posita tali conditione, sed quia tamen propriè dicta præscientia est cognitio rei alicuius verè futuræ, propterea meritò negat Augustinus præsciri à Deo futura conditionata, quamvis sæpè dicat illa cognosci.

Solutio
trium du-
bitationū.

S. II.

Utrum scientia conditionata debeat præsupponere decretum Dei à quo sit dependens.

Secundum caput, ex quo Thomistæ scientiam conditionatam redarguunt, est, quia Deus per eam cognoscit aliquid futurum, ante omne decretum suum, cum tamen omne futurum præsupponat necessariò decretum Dei de præbendo concursu, sine quo nihil omnino est, quod habere possit rationem futuri.

In primis igitur ad intelligendam, & soluendam difficultatem, sumo propositionem hanc conditionatam, (eritque de alijs omnibus planè idem iudicium) si Tyrif videant miracula conuerterentur. Et duplex circa illud Dei decretum considero: Primum est, conditionatum ex parte ipsius Dei, & est decretum quod Deus non habet, sed quod haberet si talis conditio esset posita, hoc modo, si Tyrif viderent miracula, cum internis auxilijs quæ vos habuistis, & ego decernerem concurrere cum illorum voluntate, conuerterentur. Vel si Tyrif viderent miracula, ego efficaciter decernerem concurrere cum illorum voluntate ad illorum conuersionem. In primo exemplo ut vides, decretum non existens se tenet ex parte conditionis antecedentis, quia dixit, si Tyrif viderent miracula, & ego decernerem. In secundo se tenet ex parte euentus futuri sub conditione, quia dicit si Tyrif viderent miracula, ego decernerem concurrere ad illorum conuersionem: sed in neutro tamen casu existit tale decretum, quod dicitur extitutum, si Tyrif viderent miracula. Secundò, decretum præbendi concursum, potest esse absolutum ex parte subiecti, sed conditio-

Duplex
decretum
conditio-
natum.

natum

natum ex parte obiecti, estque decretum quod Deus habet, actu faciendi aliquid, si talis poneretur conditio si Tyrij viderent miracula, ego nunc decerno, illos prædeterminare ad conuersionem, vel statuo cum illis concurrere ad conuersionem.

Sententia
Thomi-
starum.

Recentiores Thomistæ (vt monebam sect. 1.) contendunt esse scientiam in Deo futuri conditionati, quæ tamen præsupponat decretum, absolutum ex parte Dei, & conditionatum ex parte obiecti, de voluntate prædeterminanda, si talis poneretur conditio. quod si reiicias prædeterminans decretum, saltem videtur, negari non posse in Deo decretum actuale absolutum ex parte Dei, & conditionatum ex parte obiecti, de præbendo concursu, vel certè necesse est, vt in propositione conditionati aliquo modo ingrediat decretum conditionatum ex parte Dei atque hic est verus sensus questionis.

Quadruplex dubi-
ratio.

Ratio autem dubitandi primò est, quia nulla res concipi potest futura nisi præsupponat suas omnes causas, à quibus pendet, sed decretum Dei de præbendo concursu vna est ex causis rei quæ dicitur futura, ergo cognitio illius futuri præsupponit necessariò decretum Dei, sed non potest præsupponere decretum duntaxat conditionatum, quia illud non sufficit ad causandum effectum, ergo præsupponit decretum absolutum, quod si est antecedens, est necessariò prædeterminans. Confirm. efficaciter, nam effectus non potest habere plus existentia quam causa, decretum quod est causa consensus non est nisi possibile; si enim est futurum absolute, vel conditionate, Deus videt decreta suæ voluntatis vt futura.

Secundò, quando Deus videt aliquid futurum, vel illud videt futurum independentè à suo concursu, vel videt illud futurum dependentè, non primum vt patet, non secundum, quia sic admittenda erit in Deo aliqua scientia visionis, quæ antecedit scientiam mediam, quæ cognoscatur tale decretum concurrenti: nam illud cum non sit futurum sub conditione non cognoscitur per scientiam mediam, si autem cognoscitur per scientiam simplicem, iam illud est purè possibile. Confirm. quia Deus ante decretum suæ voluntatis, non cognoscit quot homines esset producturus, si crearet alium mundum, ergo similiter ante idem decretum, non cognoscit quot, & quales actus factura esset creata voluntas, si constitueretur in tali rerum ordine.

Tertiò, vt se habet decretum absolutum ad futurum absolutum, sic se habet decretum conditionatum ad futurum conditionatum, sed futurum absolutum præsupponit decretum absolutum, ergo futurum conditionatum præsupponit decretum conditionatum. Confirm. quia si Deus ante decretum suæ voluntatis, sciret quot homines esset creaturus si alium mundum creasset, non esset liber in eorum productione, ergo consensus Petri non erit liber, si Deus præuideat illum ante omnem determinationem voluntatis, tum diuinæ, tum creatæ: imò neque poterit illum Deus impedire, si videt illum futurum ante decretum suæ voluntatis.

Quartò, si decretum concursus sit pars conditionis hoc modo, si Tyrij videant miracula, & ego voluero concurrere, conuertentur, sensus illius propositionis erit, si tyrij conuertantur, conuertentur, quia concursus Dei, & concursus creaturæ, est vna actio.

Decretum
absolutum
ex parte
actus.

Dico primò, scientia quam Deus habet de futuro conditionato, non debet præsupponere decretum Dei absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte obiecti, ita fusè ostendunt contra recentiores Thomistas, Suares tom. 1. de gratia. Prolegom. 2. c. 8. Arrubal. d. 46. Herice disp. 7. c. 7.

Rationes non libet congerere, tantum ostendo

Tom. I.

decretum hoc antecedens, non esse necessarium ad scientiam conditionatam, quia decretum absolutum antecedens, non est necessarium, vt probaui, ad cognoscendum futurum contingens absolutum, ergo neque necessarium est decretum; antecedens conditionatum, ad cognoscendum futurum conditionatum. Si enim existere potest futurum, vel absolutum, vel conditionatum sine tali decreto, ergo potest etiam sine illo cognosci, quod autem possit existere res aliqua sine decreto huiusmodi probari demonstratiuè potest, quia sequeretur aliqui voluntatem determinari à solo Deo ad peccatum. Nullam superesse libertatem in actu secundo, cum necesse sit voluntatem operari posito tali decreto, reddi ridiculam exprobrationem Bethsaitarum à Christo factam, & hoc ex sequenti conclusione confirmabitur.

Dico secundò, scientia, quam Deus habet de futuris conditionatis non disparatis, nullum necessariò præsupponit decretum actuale & præsens, absolutum ex parte Dei, & conditionatum ex parte obiecti, de præbendo concursu. Ita docent Suares præsertim tom. 2. de gratia in Prolegom. c. 8. Vasq. d. 67. Valent. q. 14. p. Bellarm. l. 1. de gratia & libero arbitrio c. 12. & 13. Molina, & alij plurimi.

Decretum
absolutum
ex parte
Dei.

Ratio est primò, quia quando Deus cognoscit futurum sub conditione, vel conditio à solo Deo ponenda est, vt si fecero miracula, Tyrij conuertentur, tunc decretum illud non solum esset inutile, sed etiam delusorium, sicut si diceret pauperi, si te adoptem in filium, ego decerno vt lautè viuas, derideretur per decretum huiusmodi talis pauper si eum decreueris non adoptare. Si diceret amico si te voca- uero ad cenam, decerno tibi dare omnia mea bona, decreueris autem non vocare ad cenam, vel conditio ponenda, pendet à sola creatura, effectus autem à Deo solo, vel à Deo simul & creatura, & tunc decretum illud absolutum ex parte Dei, conditionatum ex parte obiecti, quamuis sit possibile, non est tamen villo modo vtile, vel ad hoc vt Deus cognoscat futura ista, quæ in decreto conditionato cognosci non possunt, neque ad prouidentiam, quæ non decernit nisi ea, quæ factura est. Alioquin sine villo vfu debebunt in Deo multiplicari decreta infinites infinita, omninò absoluta & præsentia de omnibus quæ nunquam erunt sub infinitis combinationibus, quæ nunquam erunt quod est planè nugatorium.

Secundò, manifestè ostendo, decretum hoc actuale non esse necessarium ad hanc scientiam, si enim illud necessarium non sit ad futuritionem conditionatam, non est etiam necessarium ad eius cognitionem, sed non est necessarium decretum actuale absolutum ad futuritionem conditionatam; sufficit enim ad futuritionem purè conditionatam decretum purè conditionatum, decretum videlicet quod poneretur, si talis effectus poneretur, ergo tale decretum actuale non requiritur.

Dixi tamen illud non requiri pro futuris non disparatis, nam de disparatis alia ratio est vt constabit sect. 3.

Dico tertiò, scientia conditionata semper includit decretum aliquod conditionatum ex parte Dei, quod non est præsens & actuale, sed est pars conditionis præsuppositæ, vnde melius dicitur quod conditionate includit decretum, hoc modo si Tyrij videant miracula, & ego velim concurrere, conuertentur ita omnes doctores superius citati.

Includit
decretum
vt partem
conditionis.

Probatuq; omnino euidenter argumèto iam facto, sicut se habet decretum absolute existens ad rem futuram absolute, sic se habet decretum existens sub conditione ad futurum conditionatum, sed vt res sit absolute futura sufficit decretum existens absolute, ergo ad fu-

N 2 tury

turitionem conditionatam sufficit decretum existens sub conditione. Deinde sublato quolibet actuali decreto vera est hæc propositio, si Tyrij viderent miracula, & Deus decerneret concurrere, Tyrij agerent penitentiam, ergo sublato quolibet decreto Deus hoc cognoscit, quia cognoscit omne verum: antecedens probatur omnibus illis argumentis quibus probata est veritas propositionum de futuro. Denique hoc vnum probant argumenta omnia in contrarium allata, quæ omnia solvantur si dixeris in ista futuritione non importari decretum præsens & actuale, sed decretum quod sit pars conditionis, quod nimirum si esset talis effectus esset absolute futurum, Deus enim non dicit decerno, neque dicit decernerem, sed si decernerem, ubi vides decretum non debere dici conditionatum, sed conditionem. Hinc

Ad primam Resp. Nihil concipi posse futurum nisi præsupponat suas omnes causas eo modo quo est futurum, si enim est absolute futurum, debet eas supponere absolute, si autem est futurum conditionate sufficit quod supponat eas conditionate, decretum autem de dando concursu præsupponitur conditionate, seu tanquam pars conditionis, ut dixi.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad confirm. Resp. implicare ut effectus plus habeat existentia quam habeat vel supponatur habere causa. Fateor istud decretum esse pure possibile, non autem villo modo futurum, sed tamen supponitur quod si esset præsens vel præteritum, effectus existeret, quia Deus non dicit decerno vel decernerem, sed dicit si decernerem, vel si decrevissem concurrere, ubi vides non esse actuale decretum, sed illud supponi quasi esset.

Solutio
secundæ.

Ad secundum Resp. Futurum conditionatum videri dependenter à concursu Dei conditionate cognito, non per scientiam visionis, sed per eandem scientiam mediam, nam si est pars conditionis quæ posita euentus videtur futurus, cognoscitur etiam decretum per hanc scientiam, etiam si non cognoscatur ut futurum, quia per eam cognoscitur obiectum futurum, & id quod est conditio ad hanc futuritionem.

Ad confirm. Resp. negando antecedens, quia Deus ante Decretum suæ voluntatis, novit quot homines esset creaturus, si alium mundum decrevisset creare, quia talis mundus dicit tot homines qui sunt partes huius mundi, quem Deus veller creare. Deinde concedi etiam potest totum, quia Dei decretum est pars conditionis sub qua prævidetur euentus futurus.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam concedo totum, quia futurum conditionatum supponit decretum existens sub conditione, id est, si existeret; hoc enim est quod voco decretum conditionatum, ex parte ipsius actus, quod nullo modo est actus, sed supponitur quod si esset, poneretur effectus ut dixi.

Ad confirm. Resp. quod si Deus veller creare alterum mundum, & sciret quot homines in eo esset creaturus, crearet illos omnino liberè, quia hæc esset necessitas solum ex suppositione.

Solutio
quartæ.

Ad quartam Resp. sæpius explicatum superius esse, quale sit obiectum huius decreti, si voluero concurrere, Tyrij conuerterentur; significat enim si decrevero me accommodare voluntati Tyriorum, conuerterentur visis miraculis, sed hæc alibi.

§. III.

Qualem usum habeat in Deo scientia conditionata.

Tertium caput ex quo scientiam mediam impetunt, & Molinam Massiliensibus accensendum esse aduersarij contendunt, est quia hæc scientia, si est in Deo non alium potest habere usum, quam cum qui à Semipelagianis confictus erat.

Ratio enim dubit. primò est, quia dicere voluntatem creatam, & eius consensum esse primam causam prædestinationis ad gratiam, & gloriam, verus est error Massiliensium, sed ex scientia media planè sequitur voluntatem esse primam huiusmodi causam, quod probò. Illud est prima causa prædestinationis, quod ita est illa prius, ut ab eo essentialiter præsupponatur, sed liber consensus voluntatis ex hac sententia, pro ut præuisus conditionate prior est prædestinatione, & ad illam essentialiter præsupponitur, quia consensus ille prior est quam scientia media, quæ prior est prædestinatione, ergo consensus voluntatis prima est causa prædestinationis: nulla enim esse potest prioritas, si non sit aliqua causalitas.

Difficultas
quadruplex.

Secundò, Semipelagianum etiam est dicere, quod infallibilis connexio prædestinationis, & gratiæ efficacis reducitur vltimò ad aliquid naturale, hoc autem admittit scientia mediæ planè sequi, probatur: nam ad illud reducitur infallibilitas huius connexionis, ad quod reducitur infallibilitas consensus voluntatis, sed infallibilitas huius consensus reducitur ad certas quasdam circumstantias, in quibus voluntas posita consentit, non enim reuocatur ad prædeterminationem voluntatis factam à Deo, neque ad naturam gratiæ ipsius efficacis cum qua stare potest dissensus, ergo reducitur ad illas circumstantias naturales, in quibus gratia est congrua.

Tertio, non potest in hac sententia negari quin consensus voluntatis sit ratio prædestinationis, & conditio sine qua non, non autem eius effectus, nam prædestinatio per se pendet à scientia media, ergo à consensu futuro Petri, ergo Petrus prædestinatur ad gratiam, quia consensus est, imò liber consensus numerari non potest inter effectus prædestinationis quandoquidem prius est, & prius videtur, quam posita sit prædestinatio.

Quartò, existentia quæ est sufficiens ad fundandam rationem scibilis, sufficiens etiam est ad fundandam rationem meriti, non enim potest afferri disparitas, sed futuritio conditionata potest fundare rationem scibilis, ergo potest etiam fundare rationem meriti, atque ita poterit aliquis mereri ex opere præuiso conditionate.

Dico primò, scientia media ita est in Deo, ut per eam ut causam nullo modo Deus moueatur ad dandam gratiam, vel ad prædestinandum aut reprobandum. Ita constantissimè asserunt Molina, & omnes qui scientiam median cum eo ponunt, contra calumnias aduersariorum, qui eos hoc nomine Massiliensibus ineptissimè accensent.

Prima
conclusio.

Ratio autem, quæ affertur in tractatu de gratia, & inferius indicabitur, dum explicabuntur causæ prædestinationis, est, quia initium salutis necessariò est à gratia, non autem à voluntate, ut ex innumeris scripturæ locis constat, ex pluribus Concilijs, & Patribus, estque Catholica veritas sæpius definita contra Massilienses, sed si Deus moueretur per futurum conditionatum ad dandum præmium, initium salutis, non esset à Deo, sed à voluntate, quæ primariò Deum moueret: ergo præuisio illa futuri conditionati neque mouet Deum meritoriè, neque de potentia absoluta mouere potest, sed ad summum finaliter ut dicitur. Imò ut rectè argumentatur Augustinus pluribus locis, nullus est reprobis qui non habeat merita conditionata, nullus electus qui peccata conditionate præuisa non habeat, unde omnes reprobi deberent saluari, & omnes electi deberent damnari. Sed hæc postea.

Dico secundò, tripliciter scientia media prouidentia diuinæ inseruit, primò, ut in suis decretis sit prudens & non cæca. Secundò, ut sit infallibilis sine violatione libertatis creatæ. Tertio, ut in conferendis gratijs efficacibus specialiter sit benefica.

Secunda
conclusio.

Ratio

Triplicem
providen-
tiae munus

Ratio est, quia providentiae maximè proprium munus est (vt dictum sumus disp. 5.) intendere singularum rerum proprios fines, praesertim creaturarum rationalium, & discernere media, per quae huiusmodi fines infallibiliter assequantur accommodatè ad illarum naturas: hoc autem vt perfectissimè fiat, tria omnino necessaria sunt. Primò, vt cum eligit media contingenter iuncta cum fine sciat vtum finem assequutus sit per hæc media, alioqui cæcam haberet providentiam, & fortuitam operationem. Nam etiam omne agens propter finem, nullam aliam prudentiae habet regulam, quam considerationem futuri sub conditione; dicit enim si hoc medium elegero, id eveniet, si alterum sumptero, eveniet illud, alioqui aget imprudenter, & cæco modo. Secundò requiritur vt infallibiliter decernat media, sed ita tamen vt illa conformia sint libertati, & totam eius relinquunt indifferentiam. Tertiò, vt gratia efficax speciale quoddam sit beneficium, & in ratione gratiae ac fauoris, maioris dilectionis sit argumentum.

Ad hæc autem tria obtinenda, scientia conditionata necessaria prorsus est, & sola sufficit per modum conditionis purè dirigentis, non autem mouentis vllà ratione voluntatem ad operandum. Nam illius operâ, cognoscit Deus finem esse obtinendum per talia media, vel non esse obtinendum: infallibiliter potest discernere finem, & media sine detrimento libertatis, quia praevidet voluntatem consensuram esse medijs, quæ decernit: hæc autem demptâ omne Dei decretum, vel est fallibile, vel tollit libertatem, quia si non tollit libertatem vtitur medio contingenti, si autem vtitur medio contingenti, sine praescientia conditionata, est fallibile. Denique per hanc scientiam, gratia efficax habet semper quod maius sit beneficium, quam gratia sufficiens, etiam ea quæ intensius perfectior est, quia efficax datur in his circumstantijs in quibus videtur esse habitura effectum.

Solutio
difficulta-
tum.

Ad primam Resp. nullo modo sequi quod consensus voluntatis sit prima causa praedestinationis, quia nullo modo est prior praedestinatione, tanquam causa mouens Deum ad decernendam gratiam, aut gloriam, sed est prior duntaxat, vt conditio dirigens providentiam, vt cæca non sit, neque fallibilis in decretis quibus causas liberas deducit in suos fines. Nego autem illud quod vltimò addebatur, non posse scientiam mediam esse priorem decreto, nisi sit causa, nam ad hoc planè sufficit quod sit conditio dirigens voluntatem decernentem.

Ad secundam Resp. negando infallibilitatem praedestinationis, & gratiae vltimò posse reuocari ad aliquid naturale, quod sit eius causa; infallibilitas enim consensus non reducitur ad circumstantias huiusmodi naturales, in quibus voluntas consentit, sed reducitur ad gratiam cui voluntas posita in talibus circumstantijs consentit infallibiliter, non propter tales circumstantias, sed propter gratiam cui voluntas consentire liberè vult, tota ergo hæc infallibilitas non reuocatur ad solam voluntatem, sed ad gratiam datam in talibus circumstantijs, & ad voluntatem cui datur talis gratia.

Ad tertiam satis patet ex dictis, quomodo consensus voluntatis conditionatè futurus non sit effectus praedestinationis, sed consensus ille absolutè futurus.

Instabis, saltem non posse negari libertati officere hanc scientiam, nam omnis necessitas antecedens futuritionem rei absolutam tollit libertatem, sed futuritio conditionata praecedit futuritionem absolutam, & illa posita non potest non esse: ergo, &c.

Resp. dist. maiorem, omnis suppositio antecedens tollit libertatem, si causetur per ipsam libertatem nego, si non causetur concedo.

Ad quartam Resp. negando esse paritatem inter

rationem scibilis, & rationem meriti, quia ratio scibilis praescindit ab existentia, & includit solam veritatem, transcendentalem, quæ reperitur in omni eo quod habet rationem entis, siue sit possibile, siue futurum. Ratio autem meriti & de meriti necessario fundatur in existentia reali operationis bonæ, vel malæ, quia causa meritoria, cum sit causa efficiens necessario praesupponitur vt existens pro aliqua differentia temporis. Imò in moralis aestimatione, nemo meretur premium aut poenam pro eo quod facturus esset, sed pro eo quod absolute actu facturus est.

SECTIO III.

De obiecto scientia Dei conditionata.

Tripliciter etiam scientiam mediam aduersarij impugnant, ex illius obiecto tum materiali, tum formali. Primò, quod Deus suos actus liberos cognosceret sub conditione. Secundò, quod per hanc scientiam Deus etiam cognosceret futura conditionata disparata. Tertiò, quod omnia etiam cognosceret quæ absolute futura sunt. Quod autem vltimò quæri poterat, in quo medio Deus hæc futura videat, eandem difficultatem habet, quam habent futura absoluta: videt enim vtraque, non in omnipotentia, vel decreto suo, non in voluntate creata vel in gratijs congruis sed videt illa omnia in se ipsis tanquam obiecta terminatiua & secundaria eo modo quo ibi explicatum est.

§. I.

Vtrum Deus per hanc scientiam cognoscat suos actus liberos.

Deus (vt probaui quaestione 3.) non potest vllos actus suæ voluntatis cognoscere vt futuros absolute. Nunc ergo tota restat difficultas, vtum cognoscere Deus possit per scientiam conditionatam aliquos actus suos liberos, & vtum illos cognoscere possit vt futuros.

Ratio dubitandi primò est, quia implicat vt Deus praesciat aliquos suos actus, quin amittat libertatem ad illos eliciendos, si enim ego sciam, me amaturum pro certo, non possum accedente illo instanti, conari non amare.

Triplicem
dubitatio.

Secundò, implicat vt Deus per scientiam mediam cognoscat decreta sua conditionata, quin cognoscat illa vt futura, sed non potest cognoscere illa vt conditionatè futura magis quam vt absolute futura, quia futuritio conditionata non minus negat actualem existentiam, quam futuritio absoluta, ergo per scientiam conditionatam Deus non cognoscit sua decreta.

Tertiò tamen, videtur quod decreta videri possunt vt futura conditionatè, nam in hac propositione si Anti-Christus conuerteretur, saluaretur, Deus cognoscit decretum de salute Anti-Christi vt conditionatè futurum, quia non cognoscit illud vt actu existens. Imò quādo dicit si dem Magdalene gratiam, conuerteretur, certum est quod illud decretum non cognoscit vt praeteritum: neque vt actu existens, ergo cognoscit illud vt futurum positâ tali conditione, non enim est dubium quin tunc cognoscat decretum concurrenti ad salutem Magdalene. Confirmatur quia etsi futuritio absoluta dicat negationem actualis existentiae, futuritio tamen conditionata non illam negat, positiuè sed tantum ab ea praescindit; si enim Deus dicat Petrus consentiet hic & nunc, si ego dem ei talem gratiam, decretum videtur vt futurum, & tamen habet esse actuale, quia eodem instanti datur tale auxilium.

Dico primò, Deus per scientiam conditionatam cognoscit multa decreta sua. Ita docent cum Suarez, Molina, Fonseca, communius alij contra Herice qui vult ea decreta cognosci per scientiam simplicem.

Affertio
prior.